

ÅRGÅNG 42

PMAGASINET

MEDLEMSTIDNING FÖR PAPPERS AVD 68

NR. 3 2024

Krönika

Johan Lindholm

Från bygden

Hallstaviksgrabb blev Byggnads
avtalssekreterare

Ordförande har ordet

För tryggare framtid behöver vi
investeringar

Investeringar

En riktigt vacker julmorgon! Sitter på bänken utanför expeditionen och avnjuter den första kaffeclunken som i regel är den godaste. Framför mig ligger

bruket mäktigt och stort och från skorstenarna ryker ångan och lurar passerande sommargäster som naivt tror att det är orena utsläpp de ser. Varje gång vi får besök från den stora staden brukar våra gäster häpna när vi berättar om att vi är ett helt fossilfritt företag. Vi i Holmen odlar hus – brukar jag gång på gång upprepa mantrat som någon genialisk PR-person tog fram.

Visst man har gjort mycket för att lämna så lite miljöpåverkan som möjligt men har vi verkligen gjort allt? Just nu väntar vi med en stor spänning på rapporten från utredningen om valsverkstaden. Det är inte hållbart varken ekologiskt, ekonomiskt eller socialt att frakta våra tunga valsar kors och tvärs över hela landet. Det kan aldrig vara lönsamt att låta en entreprenör som har sin anläggning långt borta hantera valsunderhållet och på köpet betalar vi dyra fraktkostnader. Det beslutet togs 2009 för att man ville slippa investera fem miljoner kronor i renovering av den befintliga valsverkstaden. Men i likhet med outsourcingen av förrådet och fastighetsavdelningen lönade sig inte outsourcingen av valsunderhållet.

Att frakta valsar med lastbilar drivna av diesel bidrar inte till minskningen av miljöavtrycket. Våra smala vägar är redan kraftigt trafikbelastade. Ett par hundra stora fordon som dagligen hämtar eller levererar varor till bruket ökar otryggheten i trafiken.

Vi hoppas att rapporten kommer visa att en investering och upprustning av den egna verkstaden kan generera vinster – ekonomiska, ekologiska och sociala. Det förväntar man sig ju av företaget som odlar hus och tänker på miljön.

Ledningens roll är att optimera vinsterna så att aktieägarna får avkastning på det investerade kapitalet. Det är vi överens med ledningen om. En del av vinsten ska fabriken få tillbaka som investeringsmedel. Det är den lokala ledningens ansvar att kartlägga investeringsbehoven. Affärsområdets ledning ska paketera, prioritera och presentera dem åt ägarstyrelsen för beslut. Styrelsen borde ta ansvar för att alla Holmens enheter ska hållas i gott skick. Detta ska de avsätta medel för. På den punkten är vi inte säkra

"Det är inte hållbart varken ekologiskt, ekonomiskt eller socialt att frakta våra tunga valsar kors och tvärs över hela landet!"

att det fungerar som det ska.

Underhållsbehoven i Hallsta är påtagliga. Ta till exempel TMP-raffinörerna 1616 och 1816. De borde bytas ut då vi är ensamma i branschen om dem. Det är svårt att få fram reservdelar och utlämningen till Andritz känns inte bra. Sedan har vi fastighetsbeståndet (inre och yttre) som behöver mycket mer kärlek. För att inte tala om hamnen och utlastningen. Där råder brist på lagringskapacitet, och trånga korridorer påverkar personalens arbetsmiljö negativt. Med andra ord är investeringsbehovet (skulden) stor. Idag när bruket och Holmen gör stora vinster förväntar vi anställda oss investeringar för framtiden. De skulle kännas som bevis för att Holmen inte har gett upp Hallsta Pappersbruk och att vår fabrik har framtiden för sig. Uteblivna investeringar pekar åt andra hållet!

Vi vet att ledningsgruppen i Hallsta har gjort sitt jobb och dokumenterat investeringsbehoven. Vi vet också att affärsområdets chef har fått de önskemålen. Det vi inte vet något om är styrelsens tro på Hallsta Pappersbruk. Vi hoppas att den är stark men vi vill gärna se att den konkretiseras i avsatta medel som tryggar brukets framtid många år framåt.

Avtalsrörelse

En ny avtalsrörelse närmar sig. Förhandlingar centralt startar någon gång i december genom att centrala parter utbyter avtalskrav. Förhoppningen är att de två senaste åren som präglats av reallönesänkningar ersätts med några år av reallöneökningar. Ingen kan missa att vi industriarbetare har tagit ansvar för landet under två ekonomiskt tuffa år. Det är jag inte säker på att företagsägare inom industrin har gjort med tanke på de onormalt generösa aktieutdelningarna. De rekordhög vinsterna borde bädda för höga löneökningar. Och låg inflation gör att vi arbetare verkligen får stärkt köpkraft. Det kommer i förlängningen ytterligare stärka landets ekonomin.

Våra krav kommer nu att preciseras. Förhoppningsvis kan vi publicera dem redan i december.

Aleksandar Srndovic

Pontus Georgsson

För eller mot högre lön och kortare arbetstid?

I början av april 2025 ska vi ha tecknat ett nytt avtal. För att det ska bli så bra som det bara går krävs ett tydligt målinriktat arbete och det behöver börja redan nu. Talesättet ”ju fler desto bättre” är lika aktuellt som alltid, för nu behöver vi vara samlade inom Pappers. Det krävs ett samarbete mellan förbundets alla delar; medlemmar, förtroendevalda på arbetsplatserna, förbundsstyrelsen och de som jobbar på förbundskontoret, inte minst förhandlarna.

Vill du att Pappers ska vara starka i kampen för högre löner, bättre villkor och för kortare arbetstid så behöver vi vara många. Det är så vi bygger, så vi organiserar oss. Nu är därför ett gyllene tillfälle att fråga dem som inte är medlemmar i Pappers vilka de vill ge kraft i förhandlingarna. Dem som vill höja lönerna och förbättra villkoren på arbetsmarknaden, dvs på jobbet, eller dem som vill styra över arbetstiden och inskränka på inflytandet vi har på arbetsplatserna idag?

Vi som är medlemmar behöver dessutom öka temperatu-

ren på arbetsplatsen genom att prata mer om vad vi vill. Samtala om vad som är rimligt att kräva. Det startar med nyfikenhet hos var och en av oss. När vi passerar årsskiftet och förhandlingarna kommer i gång ordentligt har vi alla en uppgift. Då ska arbetsgivarna veta att vi är samlade, framför allt på arbetsplatserna.

Att vi vill ha högre lön och kortare arbetstid medan arbetsgivarna vill motsatsen är en ständigt återkommande konflikt som nu fortsätter in i ännu en avtalsrörelse. I motståndarhörnet står Industriarbetsgivarna (IA) som företräder Holmen och övriga företag inom massa- och pappersindustrin. Med sig till förhandlingsbordet tar de krav som sällan eller aldrig är bra för medlemmarna i Pappers. Som vanligt har IA även denna gång letat efter orosmoln och argument för varför alla löntagare inom industrin behöver vara återhållsamma. Så här sa vd:n på en pressträff i Göteborg härom veckan

– Vi ser ett svagt stämningsslag i industrin. Räntan har hållit delar av industrin och samhällsekonomin i strypgrepp. Ovanpå det har vi packat en tung ryggsäck med höga arbetskraftskostnader relativt jämförbara länder samtidigt som produktivitetens utvecklingen är svag.

Dessutom passade han på att lägga in ett hot redan nu.

– Ökade arbetskraftskostnader har ett pris. För varje kostnadsökning behöver industrin bli mer produktiv och effektivisera. Det kan ytterst påverka sysselsättningen.

Man kan dock också se det så här; med högre reallöner och lägre räntor ökar efterfrågan på varor och tjänster, vilket är positivt. Om det sedan dessutom kommer politiska beslut som främjar den offentliga konsumtionen så talar det mesta för att återhållsamhet är fel. I LO-ekonomernas årligen återkommande rapport ”Ekonomiska utsikter” ser man framför sig en starkare utveckling 2025 än 2024, driven av både investeringar och ökad hushållskonsumtion.

Om företagen skulle hålla sig till den framgångsrika strategin att hela tiden ligga i framkant gällande teknik, kvalitet och produktutveckling så behöver de enligt mig inte vara ängsliga. Då får de råd med både kortare arbetstid och högre löner.

Om vi fortsätter ha hög organisationsgrad och visar god sammanhållning på vår sida samtidigt som arbetsgivarna är smarta. Då vet vi att bra avtal kommer att tecknas!

Pontus Georgsson

Pappers Förbundsordförande

Hälsoundersökning är ett kraftfullt verktyg, inte bara för att påvisa sjukdom utan även i det hälsofrämjande arbetet.

Hur mår jag egentligen?

Den frågan ställer man sig till och från. Ett sätt att få lite ytterligare kunskap kan vara att gå på en hälsoundersökning. Detta är ett kraftfullt verktyg, inte bara för att påvisa sjukdom utan även i det hälsofrämjande arbetet.

Många erbjuder hälsoundersökning via sin arbetsplats och det är oftast uppskattat av de medarbetare som får möjlighet till det. Genom en undersökning kan man även få vidare uppföljning samt stöd och åtgärder för att förändra de riskfyllda levnadsvanor och riskfaktorer som identifieras.

En hälsokontroll kan se ut på många olika sätt, beroende på ålder, arbete och livssituation. Vad som ingår kan variera, men syftet är att se över det allmänna hälsoläget och ge råd och information gällande livstils- och riskfaktorer. När du gör en hälsokontroll tas oftast ett blodprov och ibland görs även fysiska undersökningar, som t.ex hörsel, syn, lungfunktion och blodtryck.

Hjärt- och kärlsjukdomar orsakar flest dödsfall hos både kvinnor och män i hela världen. För att leva länge och hålla oss friska är det därför hjärt- och kärlhälsan som de flesta av oss behöver bry sig om.

Hjärt- och kärlsjukdomar innefattar bland annat hjärtinfarkt, hjärtsvikt, rubbningar i hjärtats rytm, klaffsjukdom och stroke, liksom medfödda (genetiska) sjukdomar såsom avvikelser i hjärtats anatomi och blodfetterrubbingar.

Vi kan ofta hitta riskfaktorer för hjärt- och kärlsjukdomar både i våra levnadsvanor och i våra gener. Vanliga

riskfaktorer är diabetes, högt blodtryck, höga blodfetter, sömnapné, rökning, fetma, fysisk inaktivitet, ohälsosamma matvanor, högt alkoholintag och om hjärt- och kärlsjukdomar finns i familjen

Det kan ibland vara svårt att själv avgöra om man ligger i riskzonen, till exempel om man har högt blodtryck, höga blodfetter eller riskerar att utveckla diabetes. Inget av dessa tillstånd brukar ge tydliga symptom till en början, utan utvecklas smygande under en längre tid. Då kan en hälsokontroll hjälpa dig att ta reda på hur du ligger till.

Hjärt- och kärlsjukdom går att förebygga det avgörande är att identifiera och hantera de riskfaktorer som kan leda till tillståndet.

Sunda levnadsvanor är centrala för att minska risken för hjärtsjukdom. T.ex stärker fysisk aktivitet hjärtmuskeln, förbättrar blodcirkulationen, och hjälper till att kontrollera vikt, blodtryck, samt nivåer av blodfetter.

En annan viktig sak att samtala om är kost som kan bidra till att hålla ditt hjärta friskt.

Alla dessa faktorer i samverkan leder till ett långt och friskt liv.

Inom forskningen har man länge intresserat sig för så kallade blå zoner, områden i världen där många människor blir mycket gamla, ofta över 100 år.

Man har identifierat inte mindre än nio gemensamma karaktäristika bland människorna i dessa områden som leder till att de lever mycket långa och friska liv:

1. De ägnar sig åt naturlig rörelse och får det vi brukar kalla för vardagsmotion.
2. De känner en mening med tillvaron.
3. De växlar ner tempot regelbundet, till exempel genom bön eller andra stunder av stillhet.
4. De äter sig inte proppmätta utan endast tills magen är ungefär 80% full. I det moderna samhället gör vi ofta tvärtom, vi fortsätter att äta efter det att vi är mätta och äter utan att vara hungriga.
5. De äter en kost som till stora delar består av grönsaker och baljväxter.
6. De dricker alkohol men det är mycket måttliga mängder och inte mer än ett till två glas per tillfälle.
7. De känner en tillhörighet till en tro eller livsåskådning.
8. De har nära band till familjen och tar hand om sina mor- och farföräldrar.

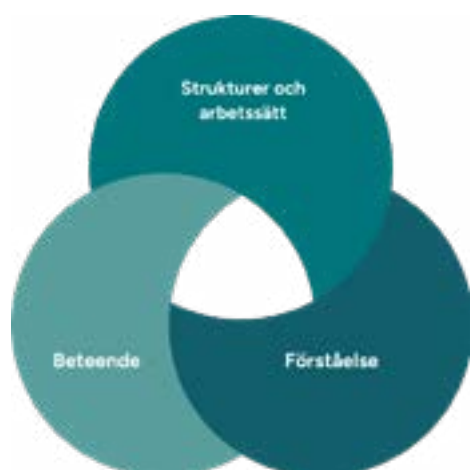
9. De lever i sociala grupper där folk har nära band till varandra, vilket förstärker just de vanor som gör dem långlivade.

Alla dessa karaktäristika hänger naturligt ihop. Om man lever i ett socialt sammanhang nära vänner och familj, så finns det mindre anledning att äta, dricka eller ta en cigarett för att dämpa till exempel stress, oro eller ångest.

Samma sak gäller naturligtvis om man känner att livet har en mening. Då finns det mindre anledning att äta eller bli stillasittande framför tv:n på grund av att man kanske är uttråkad.

Blå zoner finns på alla kontinenter. Därför går det inte att specificera enskilda livsmedel som man "bör" äta. I stället kan man välja mellan en variation av livsmedel som man själv tycker om.

■ ARBETSMILJÖVERKSAMHET

Säkerhetskultur - Ett gemensamt sätt att tänka och handla

På våra möten hörs ofta ordet "säkerhetskulturen". Men vad är säkerhetskultur? Säkerhetskultur är de gemensamma attityder, värderingar och uppfattningar som chefer och anställda har om förhållandet till säkerhet och arbetsmiljö. Säkerhetskulturen har alltså stor betydelse för hur man arbetar.

Faktorer som påverkar säkerhetskulturen

Förstärka säkra beteenden

Till exempel genom uppmuntran och positiv återkoppling.

Ledningens engagemang

Om chefer inte visar att de prioriterar säkerhetsfrågor är det svårt att få ett engagemang i resten av organisationen.

Gemensamt ansvar

Att alla tar ansvar är viktigt om man hamnar i en olycks-

Inte heller finns det någon specifik fysisk aktivitet som man "bör" ägna sig åt. I stället kan man försöka undvika långa perioder av stillasittande och som människorna i de blå zonerna försöka hålla sig rörlig under hela dagen.

Kost och fysisk aktivitet kan även hjälpa oss att känna en djupare mening med tillvaron. Att laga en god måltid till familjen kan till exempel hjälpa oss att stressa ner och finna ro. Detsamma gäller i stort sett all fysisk aktivitet, vare sig det rör sig om svampplockning, en promenad eller en cykeltur.

Vi på Företagshälsovården vill att du skall må bra och undvika riskfaktorer – på alla sätt.

Företagshälsovården

eller krissituation och för att förebygga olyckor.

Produktivitet får inte ske på bekostnad av säkerhet

Säkerheten prioriteras och det sker en avvägning mellan produktion och säkerhet.

Involvering

Alla är involverade i hur organisationen kan förbättra säkerheten. Lärande och förbättring är normen.

Rapporteringskultur

Man måste våga rapportera brister och våga säga ifrån när man upptäcker fel.

Säkerhetsstyrning

Att det finns föreskrifter och att människor vet vad de ska göra i olika situationer.

Lars-Åke Gardehed, AHSO

Vi har några olika hjälmar med olika tillbehör som kan bli aktuella i framtiden.

Johan Lindholm - LO ordförande sen 18 maj 2024

Vet ni? Min första sejour i Hallstavik var när jag i mitt forna jag som timmerman formade och gjöt fundament till maskinerna inne på bruket. En härlig tid! Jag hoppas även framgent kunna komma och hälsa på er i Hallsta, för vet ni en sak? Jag tänker hämta kraften från medlemmarna i Pappers och alla LO-förbund. Det är er jag pratar för, det är från er mitt uppdrag kommer.

LO ska vara, och är, en stark samhällspåverkande kraft. Jag vill stärka LO och stärka Sveriges arbetare tillsammans med er.

Fackens kärnuppgift är att våra medlemmar har ett jobb att gå till och att vi är en stark förhandlingspart. I den stundande avtalsrörelsen är det ju de enskilda förbunden som förhandlar med sina respektive motparter. Men vi har lärt oss och vet att när LO samordnar sig och står enade är vi starka. När vi backar upp varandra mot arbetsgivarna. När vi använder våra gemensamma krafter för att argumentera för vår sak, när varje enskild förhandlare vet att LOs 13 förbund och 1,4 miljoner medlemmar står i ryggen. LO ska vara kraften som håller samman oss.

"Jag lovar att ta fajten varje dag för att stärka LO, och för att stärka er i Hallsta och på Sveriges andra arbetsplatser. För det är när vi går samman starka tillsammans vi når som mest framgång."

Nu väntar en avtalsrörelse där vi ska börja resan mot att ta tillbaka de reallönesänkningar som inflationsåren inneburit. Det kommer säkert inte bli en enkel resa, vi vet att våra motparter inte ger oss ett öre mer än de måste. Så är det alltid. Bara lyssna på Svenskt Näringsliv, det finns inga pengar säger de. Fick de bestämma själva skulle vi inte få ett öre. Men grunden är enkel, svensk ekonomi och svenska företag går bra och det ska komma arbetarna till del. Jag ser fram emot den fajten.

På bordet finns också fler frågor. LO-kongressen i våras tog beslut om att vi tillsammans ska jobba för arbetstidsförkortning. Jag har lagt märke till att en av de skarpaste kritikerna till sänkt arbetstid, Svenskt Näringsliv, för sin egen personal har förhandlat fram en arbetstidsförkortning. Utmärkt, grattis säger jag till de som jobbar på Svenskt Näringsliv att de har en så förstående och framåtutlåtad arbetsgivare som förstår att det finns mer i livet än arbete.

Men det finns ju ingen anledning till att de arbetare som jobbar med att städa på deras kontor, eller lämnar posten, eller ordnar lunchen inte också ska få ta del av denna framsynhet. Jag ser fram emot att möta våra motparter i jobbet med en förkortad arbetstid för alla.

Under den första tiden som ordförande har jag fått tillfälle att lyfta några politiska frågor också. För det är kanske LOs andra främsta uppgift. Vi blir lyssnade på. Jag träffade justitieministern häromveckan och pratade om hur brottsligheten allt mer tagit sig in i arbetslivet. Konsekvenserna av det ser vi med oförsäkrade arbetare, skattefusk, friska pengar rakt in i den organiserade brottsligheten och i förlängningen dödsfall på jobbet. Det krävs bättre politik för att stävja detta.

Jag har också med viss emfas drivit att det otidsenliga karensavdraget måste väck. Varför ska arbetare, som inte kan sitta snoriga framför datorn och jobba hemifrån straffas för detta med ett karensavdrag? Våra undersökningar visar att upp till en av fyra arbetare går till jobbet sjuka för

att de inte har råd med förlusten karensavdraget innebär.

Jag är inte nöjd förrän karensavdraget är borta och kommer fortsätta tjata om detta på alla partier, men främst mot Socialdemokraterna, för det finns inte en chans i helv. e att de borgerliga partierna kommer vilja avskaffa det.

Jag lovar att ta fajten varje dag för att stärka LO, och för att stärka er i Hallsta och på Sveriges andra arbetsplatser. För det är när vi går samman starka tillsammans vi når som mest framgång. Solidaritet och kollektiva lösningar är inte gammalmodigt! Tvärtom, det är framtiden.

Johan Lindholm

LO ordförande

Johan Lindholm, född 1 maj 1964 i Mjölby, är en svensk fackföreningsledare och sedan den 18 maj 2024 ordförande för Landsorganisationen (LO). Han efterträdde då Susanna Gideonsson. Innan dess juni 2011 valdes han vid en extrainsatt kongress till förbundsordförande i Svenska Byggnadsarbetareförbundet. Han efterträdde då Hans Tilly som gick i pension.

Johan är i grunden snickare. Han är uppväxt i Södertälje där han började engagera sig fackligt i Byggettan. Känd för allmänheten blev Lindholm i samband med Vaxholmskonflikten, då han i egenskap av ordförande för Byggettan tog strid för att svenska kollektivavtal ska gälla på svensk arbetsmarknad.

Som Byggnads förbundsordförande deltog Johan Lindholm i Ljusmanifestationen som avd.68 ordnade på torget i Hallstavik den 24 oktober 2011.

Robert Sjunnebo

Nu inleder vi avtalsrörelsen tillsammans.

Pappers riksavtal löper, precis som många andra avtal, ut den 31 mars 2025. Det är en omfattande avtalsrörelse som snart inleds i

och med att även LOs största förbund Kommunals viktigaste avtal löper ut vid denna tidpunkt.

Förberedelserna inför Pappers avtalsrörelse har redan inletts då vi på vårt förbundsmöte i maj tog ställning till ett antal avtalsmotioner. Därefter har vi vår avtalskonferens nu i september och därefter kommer våra distriktsmöten. Det finns därför gott om möjligheter för respektive avdelning inom Pappers att påverka avtalsrörelsen och därmed vilka krav som vi ska ställa. Det blir sedan upp till vårt förbundsmöte i november samt förbundsstyrelsen att slutligen ta ställning till vilka krav som ska ställas. Att förtroendevalda inom Pappers regelbundet träffas för att diskutera är nyckeln till den fina demokratiska förankring som vi har inom Pappers. Det är högt i tak och möjligheterna att påverka är många.

På arbetsmarknaden befinner vi oss inte på en isolerad ö utan i ett sammanhang. Genom Pappers medlemskap i LO försöker vi gemensamt med övriga 12 medlemsförbund att komma överens om eventuella gemensamma krav. Högt upp på listan ligger naturligtvis att försöka få till stånd avtal som ger medlemmarna välbehövliga reallöneökningar.

Samtidigt som i princip alla sektorer har kompenserat sig för inflationen har arbetstagarna fått stå tillbaka och drabbats av stora reallönesänkningar. Näringslivets vinstandel är rekordhög och löneandelen är därmed lägre än på länge. Inflationen faller samtidigt kraftigt, vilket gör att det finns goda förutsättningar för att vi under kommande år kan uppnå goda reallöneökningar.

Reallöneökningar är inget som kommer av sig själv. Arbetsgivarna brukar vara duktiga på att inför varje avtalsrörelse hitta på mer eller mindre fantasirika argument för att arbetstagarna just denna avtalsrörelse inte kan kräva så höga löneökningar. Inför den kommande avtalsrörelsen behöver arbetsgivarna antagligen gnugga fantasiknölarna lite extra.

"Min förhoppning är att vi inom LO kan enas om en stark samordning som säkerställer att alla arbetare, oavsett individuell förhandlingsstyrka, kan få rimliga och bra löneökningar."

Min förhoppning är att vi inom LO kan enas om en stark samordning som säkerställer att alla arbetare, oavsett individuell förhandlingsstyrka, kan få rimliga och bra löneökningar. Möjligheten för ett enskilt förbund att förhandla fram högre löneökningar än alla andra är obefintlig. Det är därför i samarbetet mellan förbunden som Pappers har störst möjlighet till inflytande.

I en avtalsrörelse finns det så mycket mer än bara lön att förhandla om. Exempel på detta kan vara högre pensionsavsättningar, bättre arbetsmiljö eller andra förbättringar i vårt avtal. Även om en fråga inte direkt avser lön är en förbättring alltid resultatet av en förhandling där en förbättring oftast kostar i form av löneutrymme eller annan justering av villkoren.

Sista veckan innan jul kommer vi att växla avtalskrav med vår motpart och därefter sätter de faktiska förhandlingarna igång. Fram till dess är mycket av arbetet inriktat på att få ihop en bra samordning inom LO samt vilka förbunds-specifika krav som Pappers ska ställa. Det är troligt att en överenskommelse inom övrig industri kommer träffas en mycket kort tid innan den 1 april och att Pappers därför kommer kunna träffa ett nytt avtal i början av april månad 2025.

Avtalsrörelsen fortsätter även efter det att vi förhoppningsvis har kunnat träffa ett nytt bra riksavtal. Det är viktigt att alla förbund inom LO kan få till bra avtal och att vi stöttar varandra hela vägen in i kaklet.

Vad som händer under avtalsrörelsen kommer vi kommunicera löpande till Pappers förtroendevalda och medlemmar genom möten, nyhetsbrev m.m.

Samtidigt som förberedelserna inför avtalsrörelsen pågår för fullt förhandlar vi även om en ny norm för lokalavtalen samt förändrade skiftbytesregler. Det är för tidigt att

säga om vi kommer nå ända fram, men det känns lovan-
de! Förhoppningen är att vi ska komma så långt det bara
går med detta innan avtalskrav växlas med vår motpart.

Lokalavtalsmodellen samt skiftbytesreglerna har länge
varit en konfliktfråga mellan de centrala parterna. Det är
mycket svåra frågor att hantera och det finns med rätta
starka åsikter om vad som är rätt och fel. Oavsett detta är
det min uppfattning att vi aldrig varit så pass nära som vi
nu är för att hitta en lösning på dessa två frågor.

Det är mycket på gång nu inom Pappers. En förutsättning
för att kunna påverka är att vara medlem och engagera sig
i sin avdelning. Det är något som jag vet fungerar riktigt
bra Hallstavik! Håll er uppdaterade och fortsätt att vara
engagerade!

Robert Sjunnebo
Förhandlingschef på Pappers

Robert Nyberg

■ MEDLEMSDIKT **PERNILLA WESTMAN**

*Vårdar du livet
som en blomma som knoppas
fröjdas du av glädje
när det blir som du hoppats*

*Skördar du frukter
av fröna du sått
delar med dig av all
lycka du fått*

*Känner du värmen
när din spis glöder
Njuter av maten
som dig göder
eller*

*Tänker du på det
lilla du saknar
vill bara ha mer
varje dag du vaknar*

Emil Persson blev vald till Byggnads avtalsekreterare den 16 januari 2024.

Hallstaviksgrabben blev ny avtalssekreterare i Byggnads!

Vår avdelning har ett fint samarbete med Byggnads avdelning i Uppsala. Tillsammans har vi genomfört många viktiga aktiviteter i bygden. Tre av de ombudsmän som jobbar på avdelningen är bosatta i Hallstavik. En av dem är Emil Persson som valdes till ny avtalssekreterare i Byggnadsförbundet. PappersMagasinet har träffat honom och gjort en intervju.

Vem är du?

Emil Persson, 47 år, Häverödalen

Avtalssekreterare Byggnads

Har två grabbar som är 20 och 22 år och en hund. Båda grabbarna är träarbetarlärlingar och den yngsta bor hemma.

Hur var det att växa upp i Hallstavik?

Det var ett bra ställe att växa upp i. Jag gillade att vara aktiv

och har spelat både ishockey, fotboll och innebandy.

Första jobbet?

Jag sommarjobbade på Pappers bruket åren 1994-1996.

När blev du fackligt intresserad och varför?

Jag är uppväxt i ett arbetarhem i pappersbrukets hus med en ensamstående mamma, en mamma som var fackligt och politiskt aktiv. Jag kommer aldrig glömma hur tråkigt det var på alla kvällsmöten med partiet och ABF eller på alla fackföreningsmöten som mamma tog med mig på i Pappers.

Min mor köpte som ensamstående ett hus 1987, det har gjort avtryck på mig hur hon först arbetade heltid skift på pappers bruket Holmens och sedan halvtid kvällstid städade samma pappersbruk. Det var där och på alla möten som mamma tog med mig på som jag fick min ideologiska grund. Även om jag då tyckte att det var tråkigt så har jag nu förstått att det var på de där mötena som grunden för vem jag är lades. Det var där jag började förstå hur viktigt en fackförening är för ett starkt och jämställt samhälle. Att

vi inte bara kan sitta still och klaga utan att det faktiskt är vi själva som har makten att förändra det som är fel och orättvist.

Vilka uppdrag blev det under åren?

Jag har haft uppdrag som lagbas, i kretsen och i representantskapet från 1997. Sen blev jag ombudsman 2005.

Idag har du en tung roll inom Byggnads. Hur ser du på den?

Framför allt med väldig ödmjukhet inför att ha fått förtroendet från mina kamrater.

Det är ett utmanande uppdrag men enligt mitt sätt att se är det också det viktigaste och finaste uppdrag man kan ha i Byggnads. Att få vara ytterst ansvarig för att bevaka våra kollektivavtal och forma dem för framtiden. Starka kollektivavtal bygger starka medlemmar.

Vilka är Byggnads största utmaningar?

Det korta svaret är organisering och arbetslivskriminaliteten i branschen.

Hela arbetarrörelsen måste ta tillbaka stafettpippen och vara den kraft som driver samhället framåt i en progressiv riktning. På kort sikt måste vi bli fler medlemmar. Alldeles för många kamrater på landets byggarbetsplatser är oorganiserade och det måste vi lösa. Om vi lyckas betala tillbaka bildningsskulden och organisera fler byggnadsarbetare kommer också avtalen bli bättre och i slutändan politiken och vårt gemensamma samhällsbygge.

Vi måste se till att regionerna mår bra. Det är ute i landet, på arbetsplatser, FFV-möten, medlemskretsmöten som förbundets verksamhet bedrivs. Förbundskontoret

ska bara vara verktyget, eller smörjmedlet om man så vill, som ser till att regionerna ges förutsättningar att i sin tur ge medlemmarna rätt förutsättningar att organisera och driva fackliga frågor.

Vad gäller kollektivavtalen är det våra medlemmar som styr vilka frågor som förbundet ska driva. Men jag har naturligtvis åsikter om vad vi som förbund borde fokusera på. En fråga som är viktig för mig är arbetstid. Inte bara förkortad arbetstid utan även arbetstid som ett sätt att förhindra lönedumping och arbetslivskriminalitet.

Sen måste vi fortsätta arbetet med att ha de mest jämställda kollektivavtalen inom LO. Det är lätt att slå sig för bröstet och säga att vi har de mest jämställda lönerna i hela Sverige men det finns så mycket mer vi måste göra för att se till att våra medlemmar både kan ha ett bra arbete och ett bra familjeliv.

Hur ser du på samordningen inom LO?

Det är viktigt att vi håller ihop och är en enad kraft. Hela styrkan i vår rörelse kommer ur att vi arbetar tillsammans mot gemensamma mål. Här är exempelvis frågan om kortare arbetstid ett bra exempel. Där måste vi hålla ihop för att alla ska få det bättre.

Aleksandar Srndovic

Emil Persson är född 1977 och efterträder Torbjörn Hagelin som nu går i pension. Han tar plats i Byggnads förbundsledning tillsammans med vice förbundsordförande Lars Hildingsson och förbundssekreterare Jakob Wagner. Byggnads kommer att välja en ny förbundsordförande den 19 november.

■ HITTA KURRE

Hur många Kurre med den blåa mössan och Pappers P på den finns i tidningen? Skriv gärna sidnummer där du har hittat bilder. En trisslott lottas ut bland de som har lämnat ett korrekt svar.

Svaret mejlar du till oss på :

avd68@pappers.se

Lycka till!

Ny Herrängsroman

Egentligen är det ganska märkvärdigt att vi i den norra kommundelen har fyra olika kriminalserier skrivna som alla utspelar sig i våra trakter.

Först ut var Anders Jallai som 2010 kom med thrillern ”Spionen på FRA”. I den serien får vi följa agenten Anton Modin och mycket av handlingen utspelar sig i Grisslehamn med omnejd. Därefter utkom en ny bok varje år fram till 2022 då den senaste och 13:e boken ”Illegalisten” kom ut.

Därefter kom Anders Gustafson och Johan Kant 2015 ut med ”Singö-spionen”, den första boken i Singö-serien. Huvudperson i den serien är kriminalinspektör Solbritt Andersson på Norrtälje polisstation men med sommarhus på Singö där mycket av handlingen utspelar sig. Idag omfattar serien 7 böcker och den senaste ”Manipulatören” utkom 2023.

”Smedberg är noga med att använda sig av riktiga namn på orter, företag, restauranger m m så att vi som kan trakten ska känna oss hemma.”

2017 romandebuterade Rose Tillberg Mattsson, från Herräng, med boken ”Hotelldirektören”. Den handlar om en kvinna, Bebe, som ärver sin makens åkerirörelse och för pengarna köper hon Häverödals Hotell. Därpå följer en märklig historia som bland annat leder till en mordhistoria i USA. Rose serie omfattar tre titlar.

Sist ut, eller senast kanske är bäst att säga, var Johan Smedberg. Hans första bok ”Glittergruvan” utkom 2018 och där är handlingen förlagd till Herräng där författaren även är fritidsboende. Den nya boken, den fjärde i ordningen, kom ut i somras och heter ”Häverövargen”. Som titeln antyder handlar den om en varg som en dag dyker upp i Häveröskogarna för att hitta ett eget revir. Detta triggat igång både jägare som vill utrota vargen och vargkramarna som till varje pris vill rädda vargen. Det blir den pensionerade polisinspektören Herbert Stoltenberg från Hallstavik som får i uppgift att hantera den alltmer infekterade motsättningen mellan grupperna. Många av berättelsens personer är nya människor men det finns också gamla bekanta som knyter ihop denna historia med de förra.

Tyvärr haltar storyn i sin trovärdighet. Intrigerna känns konstruerade och överdrivna, t ex informationsmötet på Folkets Hus i Herräng som urartar och deltagarna börjar gå bärsärk och kasta stolar på varandra i närvaro av länsstyrelse och polisen. Även en underskön kvinnlig läkare, med adligt påbrå, i Uppsala visar sig vara en ulv i fårakläder osv. Smedberg är noga med att använda sig av riktiga namn på orter, företag, restauranger m m så att vi som kan trakten ska känna oss hemma. Det blir därför förvånande när Skeboån i Hallstavik plötsligt kallas Edeboån några gånger.

Sammantaget kan sägas att denna bok, liksom de övriga serierna, inte är någon storartad litteratur som kan förvänta sig en August-nominering. Men som en lättläst, trevlig och lätt spännande förströelseunderhållning kan de rekommenderas.

Roger Berglund

Redo för något nytt?

Vill du byta bostad eller bara bank? Oavsett om din dröm är en ny bostad, att bygga nytt eller bygga om så finns vi här för att guida dig.

Vi kan Roslagens bostadsmarknad och vill gärna ge råd om vad du bör tänka på för att få en bra, trygg och sund ekonomi – oavsett var du är i livet.

Varmt välkommen att prata bostadsfinansiering med oss!

Boka en tid som passar dig så möts vi antingen på distans, via telefon eller på kontoret.

0176 - 770 00
roslagenssparbank.se

**Låna lokalt
– pengarna stannar
i Roslagen**
Dragica och Angelica

Det är fjortonde året Roslagens Sparbank arrangerar Hallstaviksdagen. En fin manifestation där man visar bygdens fina föreningar och företag. Under alla år har även ortens fackföreningar under paraplyet LO-facken Hallstavik gjort manifestationen festligare. Vi har även i år bjudit Hallstaborna på grillad korv. I år blev det rekord! Boris och Ulrika grillade över 800 korvar. I det fackliga tältet tog Emma, Taisto (Pappers) och Christer (Kommunal) emot nyfikna medborgare och diskuterade fackliga frågor. Några besökare valde att skriva in sig i facket. /Aleksandar

En regnig morgon i juli. Sitter på jobbet och funderar över hur orättvist det måste kännas för alla som precis har påbörjat sin semester. Visserligen jublar växtligheten och bönderna men det är en mager tröst för alla de familjer som sitter instängda i sina hus, inställda sen länge på att just den här semestern kommer vara den bästa. Man kan faktiskt bli deppig för mindre.

Mitt i mitt grubblandet hör jag någon knacka på mitt fönster. Vänder mig om och får syn på ett välkänt ansikte. Men tjena Kurre! Är du redan tillbaka från semestern? Hur var det i Älmstaskogen? Glad att se honom öste jag på många frågor i samma andetag. Oj Aleks, det var toppen - svarade han med det breda leendet som bara Kurre har. Vi har haft tur med vädret och barna hade så roligt när de plaskade i Vaddövik. Och ni alla mår bra? – frågade jag försiktigt. Vi mår bra – svarade Kurre nöjd. Barna har som de flesta tonåringar hamnat i trotsåldern och påminner oss ofta att det inte är så lätt att vara förälder. Men det kommer gå över – sa han nöjd. Hur är det med Kurrisa? frågade jag. Jo hon mår bra. Just nu är hon lite sur på mig! – svarade Kurre och skrattade. Varför det? – frågade jag försiktigt. Ah, inget speciellt! I helgen var jag ute med kompisarna på Blad Krogen och tog några kottaröl för mycket. Kom hem sent och spydde på nytvättad matta och det var inte populärt. Det går över. Hon är en fin och förlåtande tjej – sa jag och klappade Kurre på axeln.

Aleks! Jag har ett problem på jobbet att lösa och vet inte hur jag ska agera som förtroendevald – sa Kurre och hans alltid leende prydda ansikte blev mer allvarligt. Vad har hänt Kurre? frågade jag nyfiken. Jo, i min arbetsgrupp sen

tre månader tillbaka jobbar Farre, en ung och oerfaren ekorre. Under de senaste veckorna har jag sett en förändring i hans beteende. Han ser inte lika glad ut som tidigare och är ganska tillbakadragen. Jag bad honom stanna kvar efter jobbet och ställde frågan om hur han mår. Han brast i gråt och hela hans kropp skakade. Jag fick höra att kollegorna behandlar honom illa. Allt började med små oskyldiga skämt för att så småningom gå över till nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden och fysiska handlingar som slag, sparkar och knuffar. Till sist kände han att de fryste ut honom. Jag började få ihop puzzlet – sa Kurre. Han var inte med förra veckan när vi hade firmafest. Han vågade helt enkelt inte följa med. Han berättade att varje morgon får han ont i magen när han ska till jobbet. Aleks jag vet inte hur kan jag hjälpa honom. Jag vill verkligen hjälpa och se till att han mår bra igen – sa Kurre bekymmersamt.

Kurre! När en medlem kontaktar sitt skyddsombud på arbetsplatsen bör SO lyfta ärendet till avdelningens styrelse. Det är sedan styrelsen som ska ta ansvar att driva frågan, inte du som skyddsombud. Du är nämligen en del av arbetsplatsen där situationen har uppstått. Där kan det finnas personmotsättningar och relationer som påverkar medlemmens tillit till hur du som förtroendevald hanterar situationen. Om ärendet går till styrelsenivå kan medlemmen lättare lita på att det hanteras oberoende. Skyddsombudet kan då främst ha rollen som kollega och fokusera på allmänna förbättringar i arbetsmiljön som behöver göras på arbetsplatsen. Håll isär arbetsplatsens arbetsmiljöärende som är skyddsombudets ansvar och medlemmens individärende som är styrelsens ansvar. Det är två olika processer.

Då Farres problem är akuta och inte kan vänta behöver Pappers avd. skog agera omgående och sätta krav på arbetsgivaren att göra en utredning. Den ska genomföras av en oberoende expert. Alla inblandade ska ingå i utredningen och få göra sin röst hörd i underlaget. Inte minst den som upplever sig kränkt, särbehandlad eller trakasserad. Utredningen ska inte göras av HR eller en arbetsgivarföreträdare i linjen där Farre är anställd, eftersom det försvagar rättssäkerheten. Utredaren ska informera stygga vargen och din avdelningsordförande om utredningsresultatet samt föreslå åtgärder som kommer lösa problemet och sätta stopp till mobbningen.

Tack Aleks! Ni på 68:an är alltid så hjälpsamma – sa Kurre lättad. Jag bad honom att hälsa Kurrisa och barnen och han skuttade i väg mot den stora tallen.

Aleksandar Srndovic

Jonas Sjöstedt - EU ska inte vara en union för strejkbrytare.

Teslas konflikt handlar om svenska modellens framtid!

Vid Teslas verkstäder runt om i Sverige pågår en lång och viktig konflikt mellan anställda och företag. På ena sidan mekaniker som vill ha det som är självklart för de flesta löntagare i Sverige - ett kollektivavtal som ger dem rättigheter och trygghet på jobbet. På andra sidan Teslas ägare Elon Musk, en av världens rikaste personer, en Trumpanhängare som föraktar fackföreningar och som vägrar förhandla och skriva avtal med sina anställda.

Det är en konflikt som handlar om den svenska modellens framtid, ska stora multinationella företag helt enkelt kunna vägra att förhandla med sina anställda och deras fackliga företrädare? Om det blir vanligare urholkas vår unika modell med fria förhandlingar som gynnar såväl anställda och seriösa företag som ordningen på arbetsmarknaden. Vinner de anställda och IF Metall så kan istället Teslas anställda på verkstäder och fabriker på andra håll i världen också få avtal och förhandlingar. Mycket står på spel.

För att ta udden av strejken sätter Tesla in strejkbrytare. Det är ett storskaligt strejkbryteri som vi inte sett i Sverige på årtionden. Strejkbrytare flygs in från andra delar av Europa. De anmäls till Arbetsmiljöverket helt i linje med

vad EUs direktiv om utstationerad arbetskraft kräver. En strejkande i Umeå har sagts upp.

Ska EUs regler om utstationering verkligen kunna missbrukas för strejkbryteri? Det är rimligen inte avsikten med reglerna. Tvärtom så säger andra delar av EU-rätten, stadgan om grundläggande rättigheter, att man i EU har rätt att organisera sig fackligt och rätt att strejka.

Tillsammans med de andra EU-parlamentarikerna Li Andersson från Finland och Per Clausen från Danmark har jag tagit upp frågan om missbruket med utstationeringsdirektivet för strejkbryteri med EU-kommissionen. Vi har skrivit brev, skickat in en skriftlig fråga och jag har tagit upp saken direkt med EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen när hon besökte vår partigrupp. Ännu har vi inte fått ett tydligt svar.

Vi vill att EU-kommissionen sätter stopp för detta missbruk av den fria rörligheten och lever upp till EUs egna garantier för fackligt arbete. Om EU-kommissionen sätter ned foten så kan det inte bara försvåra strejkbryteriet hos Tesla i Sverige, samma regler skulle gälla vid alla konflikter i alla EU-länder. EU ska inte vara en union riggad för strejkbrytare och oseriösa arbetsgivare som vägrar förhandla med sina anställda.

Om EU-kommissionen inte sätter stopp för missbruket av EUs regler för strejkbryteri så kommer vi att arbeta för att direktivet förändras.

Det är parternas konflikt, den ska inte avgöras av politiker. Därför är det så fel att EU-rätten i praktiken ställt sig på Teslas sida genom att underlätta strejkbryteri, det vill vi stoppa.

Vi kallar det för Lex Tesla, EU ska inte vara en union för strejkbrytare. Istället måste arbetet för att stoppa utnyttjande av löntagare som flyttar inom EU stärkas. Samma villkor ska gälla alla som jobbar i Sverige, det ska även gälla de som arbetar mot olika appar och plattformar. Vi vill skärpa regler om arbetsmiljö och ställa löntagarnas rättigheter främst. Vi vill kräva kollektivavtal vid upphandling och stoppa missbruket av underentreprenörer.

Jonas Sjöstedt
Europaparlamentariker (V)

Johan Danielsson - Sverige behöver ta tillbaka kontrollen över arbetsmarknaden från fuskare och kriminella.

För tryggare arbetsplatser och fler svenska industrijobb

Som ny svensk socialdemokratisk europaparlamentariker är mina prioriteringar tydliga: jag kommer kämpa för tryggare arbetsplatser och fler industrijobb i Sverige. Det handlar om att använda EU för att stärka svenska arbetare, skriver Johan Danielsson, Europaparlamentariker (S).

Det gröna folkhemmet ska inte vara något fuskbygge. Det deklarerade Magdalena Andersson när hon tog över som statsminister 2021 och det gäller fortfarande. Sverige behöver tryggare arbetsplatser och fler industrijobb. Det var ett fackligt löfte i valrörelsen och det är något jag kommer kämpa för som svensk socialdemokrat och europaparlamentariker.

En viktig del i att skapa tryggare arbetsplatser och ett av mina mest prioriterade områden som nyvald förste vice ordförande i Europaparlamentets arbetsmarknadsutskott är att bekämpa det utnyttjande och den kriminalitet som spridit sig på många svenska arbetsplatser.

Sverige behöver ta tillbaka kontrollen över arbetsmarknaden från fuskare och kriminella och det finns mycket att

göra. Nyckeln ligger i att gå på pengarna och slå ut hela affärsmodellen. Det måste bli svårare att fuska, lättare att åka fast och mer kännbart att bli straffad.

EU måste bland annat stoppa möjligheten till de långa underentreprenörsled som i dag driver arbetsplatsolyckor och ofta gömmer kriminalitet och utnyttjande.

Det är också helt avgörande att de regler som redan finns verkligen efterlevs och varje europeiskt land behöver därför ha ett tillräckligt antal arbetsmiljöinspektörer. Jag arbetar därför för att den internationella standarden om 1 arbetsmiljöinspektör per 10 000 arbetstagare ska bli bindande i hela EU.

En lägstanivå för antalet inspektörer skulle inte bara förbättra säkerheten på arbetsplatserna utan också bidra till en mer rättvis konkurrens inom EU. Det skulle göra stor skillnad för svenska arbetare med nästan en fördubbling av antalet inspektörer i Sverige.

Vi ska ha tryggare svenska jobb men också fler jobb i Sverige. Det pågår fortfarande en internationell kapplöpning om nya industrijobb och den ska Sverige vinna. Konkurrensen handlar inte längre om vilket land som har lägst löner utan om var företagen kan säkra stabil grön energiförsörjning, kunnig arbetskraft och långsiktiga investeringsvillkor.

Sverige är unikt placerat att vinna denna kapplöpning och jag vill använda EU för att stärka våra chanser ytterligare.

Det handlar om att stå upp för svenska industrinäringar, såsom svensk pappersindustri, när nya EU-lagar tas fram. Jag vill också arbeta för sänkta elpriser genom att sätta press på våra grannländer att bättre följa överenskomna regler och göra om hur EU:s elmarknad fungerar. Sist men inte minst vill jag att det ska gå snabbare att kräva tillbaka EU-medel som betalats ut till företagare som bryter mot arbetsmiljöregler eller kränker fackliga rättigheter. Inga seriösa svenska företag ska konkurreras ut av utländska fuskare eller kriminella.

Jag är fast besluten att använda min position i Europaparlamentet för att driva igenom dessa förändringar för tryggare arbetsplatser och fler svenska industrijobb. Jag har facklig mobilisering att tacka för att jag blev vald och nu tänker jag göra allt jag kan för att leverera för svenska arbetare.

Johan Danielsson

Europaparlamentariker (S) och nyvald förste vice ordförande i Europaparlamentets arbetsmarknadsutskott

Konstnären Anders Björnhager, född 1956 i Håksberg, utanför Ludvika

Anders Björnhager

När vår avdelning fyllde 100 år 2015 fick vi en tavla i present från Pappers Gävle-Dala distrikt. Motivet på målningen var hämtat från ett fotografi av Hallstafotografen John Engström som fanns med i vår 75-års historik. Den föreställer två hamnarbetare som stroppar pappersrullar vid en båtlastning.

Konstnären bakom tavlan heter Anders Björnhager, född 1956 i Håksberg, utanför Ludvika och flyttade till Borlänge 1970. Förutom en 1-årig utbildning i Stockholm på Grundskolan för konstnärlig utbildning är han självlärd. När Anders kom ut i arbetslivet på 70-talet började han på Kvarnsvedens pappersbruk där han stannade i tre år. Därefter arbetade han på mejeriet i Borlänge under två år men återvände till pappersbruket några somrar.

I början av 80-talet genomförde han flera långresor till

Asien och under den tiden bestämde han sig för att satsa på konsten och knöts då till den Konstgrafiska verkstaden i Falun.

Sedan dess har Björnhager haft åtskilliga utställningar i Sverige och utomlands, fyra gånger har han varit med på Liljevalchs vårsalong. Han finns bl a representerad på Statens Konstråd, Dalarnas museum samt i många kommuner och landsting. Offentliga utsmyckningar finns i Borlänge och Falun. Grafikupplagor har gjorts åt bland annat SEKO och Socialdemokraterna. Bland stipendier och priser kan nämnas Pappers kulturpris 2003 och Johan Ahlbäcks-stipendiet 2018. Han har gett ut boken *Islingsby-Minne* 1993.

Anders arbetar i olja, akryl, akvarell och tecknar i blyerts samt tusch. - Det som intresserar mig är förhållandet mellan färgerna, ”ljusa – mörka” och ”varma – kalla”, oavsett om det är i olja eller med färgetsningar, säger han och fortsätter -Som person tycker jag om att umgås och att diskutera. Gillar att leka med ord och ordens dubbeltydighet, detta leder till teman i min konst ibland och det roar mig.

I Pappers Gävle-Daladistrikt har Anders Björnhager fått en speciell ställning. Pappers avd 50 i Kvarnsveden har varit en kulturaktiv avdelning bl a har man haft ett nära förhållande till konstnären Hans Tollsten. Denna gång hade den förre ordföranden Sonny Waern fångat in Anders Björnhager på sin radar. Inför avd. 50:s 100 års jubileum beställde avdelningen ett antal målningar av Björnhager som skulle spegla verksamheten vid bruket – KP. Dessa bilder kom också in som illustrationer i jubileumsboken. Dessutom tryckte avdelningen upp målningarna som konsttryck vilka delades ut som gåvor. När fabriken i Kvarnsveden lades ned 2021 och avd 50 upphörde skänkte man målningarna till olika äldreboenden i Borlänge.

Vid några tillfällen har även ledande personer inom Gävle-Dala erhållit en tavla av Anders Björnhager som tack för utfört uppdrag och i samband med ett distriktsmöte i Falun i oktober 2021 besökte man konstnären i hans ateljé i anslutning till bostaden.

I avdelningens tavla finns en finess som man kanske inte lägger märke till vid en hastig blick. Rosten på båtskrovets utsida bildar en världskarta.

Roger Berglund

Omslagsbild till avd. 50s jubileumsbok

Avdeiningens tavla av Anders Björnhager.

Anders Björnhager - Hus i Nyckelby Borlänge. Gåva till undertecknad från Gävle-Daladistriktet

Anders i ateljén i Borlänge 2021.

Unggruppen utanför avdelningens expedition

Nu är sommaren över och de allra flesta har kommit tillbaka från semestern.

Innan sommaren i maj hade vi i unggruppen ett möte där vi kunde välkomna tre stycken nya medlemmar. Mikaela Mattsson, Albin Winberg och Anton Gustafsson.

Riktigt roligt att vi blivit flera i unggruppen för att kunna vidareutveckla oss och skapa en effektiv grupp.

På mötet diskuterade vi även höstens planer och mål. Vi ska bestämma en träff i slutet av september där vi förmodligen ska spika datum för att kunna få till en skolinformation på någon av gymnasieskolorna i området.

Vi ska även under hösten skicka Jonathan H, Jonathan F och Sonny J på Pappers egen ungdomskurs på Runö. Vi hoppas att dom ska komma hem med lite mer information och nya idéer som vi kan genomföra på hemmaplan.

Emma Sjögren

Mikaela Mattsson

Smakupplevelser till havs!

FISK- OCH SKALDJURSBUFFÉ

23/8–3/10 webbpris **510:–**

Ordinarie pris 540:–

VILTBUFFÉ 4/10–14/11 webbpris

395 :– Ordinarie pris 425:–

JULBORD 15/11–23/12 webbpris

410:– Ordinarie pris 440:–

BUSS + BÅT T/R webbpris **180:–**

Ordinarie pris 210:–

Ta bussen
till båten!

Anslutningsbuss från Stockholm alla dagar
kl. 07.30 och kl. 12.30. Hemma igen kl. 16.45
och kl. 21.45.

Från Hallstavik alla dagar kl. 09.05 och
kl. 14.05. Hemma igen kl. 15.15 och kl. 20.15.

Du hittar din närmaste hållplats på
www.eckerolinjen.se/anslutningsbussar

Kulinariska äventyr på Ålands hav

Gör en **dagskryssning** med **M/S Eckerö** och ha det mysigt drygt fyra timmar tur och retur över Ålands hav. Ombord kan du njuta av en **smakrik buffé** eller **à la carte** och koppla av till **trevlig underhållning** av våra kryssningsvärdar, trubadurer eller liveband.

♪ Vi tar Eckerö Linjen idag! ♪

ECKERÖ LINJEN

www.eckerolinjen.se • Tel. 0175-258 00 • Öppet alla dagar

■ FÖRR OCH NU

Hamnen år 1953 med bogserbåten Hallsta II.

Samma plats som ovan men år 2024. Området är utfyllt och utbyggt, det gamla finns kvar men är omgärdat av nya byggnader.

På bilden syns en del av gamla kajen längst till vänster och den nya med en ro-ro ramp längst till höger. Byggnaden i mitten är leramagasinet.

Foto: Hans Häglöv

När Holmens Bruk bestämt sig för att uppföra ett pappersbruk i Hallsta så var bygget av en hamn det första som prioriterades. Det var nödvändigt, för det mesta av byggnadsmaterialet och maskindelarna skulle transporteras sjövägen till byggarbetsplatsen. Hamnbygget började 1913. I oktober 1914 anlände den första båten till den ännu inte färdigställda kajen, men ett år senare i oktober 1915 kunde den första båten som lastade papper lägga till vid den nya hamnen. På kajen fanns två kranar och två järnvägsspår. Den totala kajlängden var 310 m och djupet i hamnbassängen varierade mellan 4 – 5,5 m. I början var det segelfartyg och ångbåtar som lastade.

1928 började man byta ut delar av kajens träkonstruktioner mot betong och 1931 var hela kajen av betong. 1948 breddades kajen med åtta meter och hamnen muddrades till ett djup av 7,5 m. Ångfartygen ersattes efter hand av diselfartygen och efter kriget dominerade dessa.

När PM 3 var färdig och nya pappersmagasin byggts på den tidigare Kangelholmen så byggdes i början av 1960-talet också en ny kaj i anslutning till dessa magasin. Succesivt flyttades papperslastningen över till den

nya kajen och den tidigare kajen kom att benämnas gamla kajen eller gammelkajen. Knappt 10 år senare när de första ro-ro-fartygen kom byggde man en ro-ro-ramp vid den nya kajens norra sida.

När PM 3 omvandlades till en journalpappersmaskin behövdes inblandning av lera i pappret och 1983 byggdes ett leramagasin med egen kaj som placerades mellan gamla och nya kajen. Den första lerabåten ankom i december samma år.

1996 bygger företaget om den gamla kajen som rätas ut och förlängs och i söderänden förses med ett ro-ro läge. Det innebär också att fler och fler båtar börjar lasta vid den ombyggda gamla kajen. Nu blir det en begreppsförvirring ett tag då den gamla kajen nu har blivit den nya kajen igen.

2001 lastas det sista konventionella fartyget. Därefter är det ro-ro båtar och andra specialfartyg som lastar t ex vaccumbåtar och sidoportsbåtar. Idag används inte längre den ”nya” kajen och det finns för tillfället bara ett fartyg i trafik för lastning av papper. En ro-ro båt som ägs av Eckerölinjen.

Roger Berglund

Den fackliga solidariteten har inga gränser. Pappers avd.68 styrelseledamöter - Aleksandar och Gunnar - på plats i Upplands Väsby, strax utanför Teslas verkstad.

Den fackliga solidariteten känner inga gränser!

En solig och fin tisdag morgon. Gunnar och jag var på väg till Upplands Väsby och Tesla anläggningen. Vi skulle träffa våra kamrater i IF Metall och stötta dem i deras kamp för bättre arbetsvillkor för Teslas anställda. Tesla – ett amerikanskt bolag - vägrar nämligen tjurskalligt att teckna kollektivavtal - ett skriftligt avtal som främst reglerar löner men även anställningsvillkor och förhållandet i övrigt mellan arbetstagare och arbetsgivare. När man hörde på nyheterna första gången att Elon Musk vägrar att göra detta tänkte jag ”vilken gris”! Etablerar verksamheten i vårt land och respekterar inte den svenska modellen med kollektivavtal som modellens stora symbol. Så kan bara en bortskämd storkapitalist göra som tror att han äger allt på denna fina jord. Tyvärr är inte

Solidaritet var den helt avgörande frågan när de första fackliga sammanslutningarna grundades och det är fortfarande den bärande tanken i en facklig organisation.

Maskens Tesla det första företaget som försöker kringgå kollektivavtalsmodellen. Det har gått ca 30 år sedan Toys R Us gjorde samma försök. Krocken mellan den amerikanska och den svenska företagskulturen var påtaglig. Sättet Toys R Us genomförde neddragning vid början av låg säsongen var vidrigt. Utan någon förvarning ropade man en morgon in anställda en och en till kontoret och sa upp dem. Men en enad fackföreningsrörelse tvingade amerikanska leksaksjätten till kollektivavtal.

Laddade med dessa tankar anlände vi framför Tesla i Väsby. Vilken vacker syn – IF Metalls röda tält stod där som en symbol och påminnelse ” Vi lovar och försäkrar att aldrig någonsin under några omständigheter arbeta på sämre villkor eller till lägre lön än det vi nu lovat varandra”! Vid sidan av tältet, spänd precis som relationen med Tesla, en banderoll med det enkla men klockrena budskapet ”Vi kräver kollektivavtal”! Inne i tältet träffade vi tre kamrater från IF Metall. Två av dem kom från Oskarshamn. Mycket fackligt snack blev det!

Teslas anläggning ligger mittemot Volkswagen och Kia. Båda bolagen har tecknade kollektivavtal. Tänkte högt ”Fan, de schysta bolagen ska inte straffas med osund konkurrens för att Masken leker rövare”. Tesla skaffar sig ekonomiska fördelar genom att erbjuda sämre och billigare arbetsvillkor. Så kampen mot masken är kampen mot orättvisor och osund konkurrens på den svenska arbetsmarknaden. Killarna från IF Metall berättade att både Kia och Volkswagen bjuder på fikabröd ibland. Sympatin för kampen kändes hela tiden vid tältet. Många som körde förbi visade tummen upp till oss och tutade.

För oss två var det en lärorik dag. Vi såg på nära håll hur stridsåtgärder organiseras och genomförs. Vi på Pappers avd. 68 har inte den erfarenheten, då vi senast genomförde stridsåtgärder var för ca 30 år sedan. Vi behärskar det i teorin men att uppleva det i verkligheten är annat. Och vem vet – snart är vi där och förhandlar ett nytt avtal. Förhoppningsvis blir det en lugn och kreativ förhandling för båda avtalsparter. Men blir det inte så har vi skaffat oss en bra erfarenhet.

Och det sista och kanske viktigaste! Vi såg att den fackliga solidariteten fungerar. Pappers ställer upp för Metallare idag men kanske redan imorgon kan vi behöva deras hjälp. Bara den äkta solidariteten kan skapa tryggheten för alla oss!

Aleksandar Srndovic

Ett tydligt krav från facket värd kampen!

Frågor och svar om IF Metalls konflikt på Tesla

Varför går IF Metall ut i strejk?

I grund och botten handlar det här om bra löner, bra pensioner och bra försäkringar för alla IF Metalls medlemmar som jobbar på Tesla. De förtjänar schyssta och säkra arbetsförhållanden, precis som alla andra på den svenska arbetsmarknaden. Man har förhandlat med Tesla en längre tid. De har avböjt att teckna kollektivavtal och bryter mot grundläggande principer på svensk arbetsmarknad. Därför valde IF Metall att gå ut i strejk.

Vad innebär strejken?

Strejken innebär en total arbetsnedläggning på Teslas samtliga verkstäder i Sverige.

Vilka är vinsterna med kollektivavtalet för Tesla?

Tesla är bra på grön omställning men behöver nu också säkra hållbarheten för de anställda. Det gör de genom att teckna ett kollektivavtal. Kollektivavtalet ger både Tesla och anställda en grundtrygghet.

En stor fördel med kollektivavtal för arbetsgivarna, förutom ordning och reda, och att man lockar till sig den bästa arbetskraften och att det under avtalsperioden råder fredsplikt, det vill säga ingen ska under avtalsperioden kunna strejka sig till bättre villkor än de som står i avtalet.

Varför är det så viktigt med kollektivavtal?

Kollektivavtalet är ryggraden i den svenska modellen där parterna – fack och arbetsgivare – förhandlar om frågor som gäller lön och villkor på arbetsplatserna. Vi vill inte ha en modell där vissa företag konkurrerar med andra – seriösa - arbetsgivare, genom att erbjuda löntagarna sämre villkor än de skulle ha med ett kollektivavtal.

Bolaget hävdar ju att de har minst lika schyssta villkor utan att behöva teckna avtal?

Det stämmer inte. Deras försäkringsskydd är inte lika bra som det som står i kollektivavtalet, de betalar inte heller in lika mycket till pensionen och deras löner ligger under genomsnittet för vad vi har i branschen.

De anställda på bolaget saknar:

Ett komplett paket med försäkringar hos Fora Det omfattande omställningsstöd som finns i huvudavtalet mellan arbetsmarknadens parter. Lönerna ligger lägre än genomsnittet i Motorbranschavtalet. Utan kollektivavtal garanteras inte årliga löneökningar. De har inte möjlighet till deltidspension eller ATK.

■ BESÖK TILL EU-PARLAMENTET

Det var 2004 som EU:s ledare beslutade om uppförandet av Europabyggnaden, med tanke på utvidgningen och för att kunna hålla alla toppmöten i Bryssel i stället för i medlemsländerna. Justus Lipsius-byggnaden utformades i slutet av 1980-talet och var inte tänkt för toppmötena, som då var förlagda utanför Bryssel.

Det var ett privilegium att kunna, tillsammans med kamraterna från Stockholms LO-distrikt, besöka EU-parlamentet, Parlamentarium, LO och Sacos Fackliga Brysselkontor och få träffa Claes-Mikael Ståhl - Europafackets vice generalsekreterare.

Vistelsen i Bryssel inleddes med en givande konferens på hotellet där man diskuterade Aktivitetsplanen på djupet. Man diskuterade distriktets organisation och verksamhet.

Dagen efter besökte vi EU-parlamentet och Parlamentarium. Efter genomförd registrering och säkerhetskontroll träffade vi den svenska parlamentarikern Johan Danielsson (s) – ett välbekant ansikte som vi inte minst fick träffa i Hallstavik i år. Johan gav oss lite info om hur det praktiska beslutprocessandet i parlamentet fungerar. Han guidade oss genom byggnaden fram till den fantastiskt fina plenisalen. Johan kommer att driva våra fackliga frågor hårt. Ingen av oss tvivlar på det.

Parlamentarium fungerar som utbildningsplats där alla besökare kan lära sig allt om EU. Det var lärorikt att genomgå den 90 minuter långa utbildningen.

Dagen efter träffade vi kamrater från EU-facket och Brysselkontoret.

Aleksandar Srndovic

EU-kommissionen i Bryssel kallas ofta för EU:s motor. Det är den som föreslår nya EU-lagar och kontrollerar att medlemsländerna följer gällande lagar. I kommissionen sitter 27 kommissionärer, en från varje EU-land. Kommissionärerna företräder inte sina egna länder utan ska se till hela EU:s bästa.

EU parlamentets plenial - Europaparlamentets ledamöter är placerade efter politisk tillhörighet och inte efter nationalitet. Ordförandena för de politiska grupperna sitter på första raden i en halvcirkel mitt emot Europaparlamentets talman. På tredje raden finns bland annat presidiet (vice talmän och kvestorer). Övriga platser i de politiska grupperna fördelas i regel i alfabetisk ordning.

I parlamentet träffade vi en kompis – Johan Danielsson. Han tog emot oss och informerade oss om hur arbetet i parlamentet fungerar. Han berättade om vilka prioriterade frågor han kommer att driva. Mer om det kan man läsa på sidan 17.

Träff med Carl-Albert Hjelmborn på LO och Sacos Fackliga Brysselkontor som har till uppgift att bevaka samarbetet i Europeiska unionen och stödja centralorganisationernas arbete för en europeisk politik som motsvarar fackmedlemmarnas intressen och behov.

Vi träffade även Claes-Mikael Ståhl - Europafackets vice generalsekreterare. Han informerade oss om vilken roll EU-facket har. Man strävar efter enighet och minsta gemensamma nämnare.

Det äldsta vykortet. Taget i februari 1916 när huset just blivit klart och skylten med Häverösunds konsumtionsförening hängts upp ovanför entrén. Troligtvis är det delar av byggnadskommittén och styrelsen som poserar framför nybygget. I övrigt verkar det tomt i affären och lägenheten.

Konsum

Den kooperativa rörelsens historia i Häverö börjar 1905 i liten skala i Herräng med bildandet av Herrängs Arbetares Handelsförening. Den tas med tiden över av en handlare som blivit föreståndare. Den första stabila föreningen bildas istället i Häverösund där Häverösunds konsumtionsförening bildas den 21 februari 1908 och en månad senare påbörjas verksamheten i ett vindsrum hemma hos en privatperson men redan ett par månader senare hyrs ett större rum och ett biträde anställs. 1910 bygger föreningen en egen fastighet, en Konsumaffär som kallas Communum Bonum. Året efter hyr föreningen även en lokal i Hallsta där man delar ut varor två gånger i veckan.

1915 när de nya arbetarna kommit till Hallsta och börjat arbeta på bruket lyckades man via en tjänsteman komma över två tomter på Tulkavägen 20. Där byggdes en större butik som invigdes den 23 februari 1916. Den kom att kallas Konsum-Ettan.

Föreningen växer de följande åren och en butik och bageri startas i Herräng 1918 och i Hallsta övertar man Hallmans bageri där man även öppnar kafé. Likaså driver man kaféet i det nya Folkets Hus 1920. 1921 flyttas huvudkontoret från Häverösund till Hallstavik. Under 20-talet bildas flera Kooperativa Kvinnogillan och en butik öppnas i Hallstalund. Decennierna därefter utvidgas verksamheten till bl a Skebobruk, Ununge och Grisslehamn.

Så rullar utvecklingen på under 50-60 år med nya butiker och utbyggnader och når sin kulmen när det nya varuhuset invigs på Centrumtorget i augusti 1969.

Av butikerna i Hallstavik är det endast affären på Tulkavägen 27 som hamnat på vykort. Å andra sidan har den Konsumaffären hamnat på minst sju olika vykort. Det finns också ett vykort på den första butiken i Häverösund men den ligger utanför artikelseriens geografiska område.

Roger Berglund

Även detta vykort är från 1916 men knappt ett halvår senare, det har blivit sommar. Huset har målats och markiser kommit upp över fönstren. Nu kan man också skymtar varor i de stora skyltfönstren. Utbyggnaden till höger är verandan och trappen upp till lägenheten.

Ett vykort troligen från slutet av 20-talet. Här har affären byggts ut med två flyglar och särskilda avdelningar för specier-, charkuteri- och manufaktur inrättades. Även entrén har gjorts om och försetts med kolonner. Entréskylten har försvunnit och ersatts med Konsum-bokstäverna direkt på väggen på var sin sida om entrén.

Denna bild kan vara från 30- eller 40-talet. Kanske är det föreståndaren som står på trappan. En skylt hänger vid dörren men det går inte att se texten på den. Bakom barnen med sjömansdräkter syns ingången och ett fönster till källaren. Vid den borte flygeln finns nu en bensinpump och möjligen är det bränsletunnorna som syns liggandes längst bort.

Här det sista vykortet på Konsum-Ettan. Nu är entrén omgjord igen. Pelarna är borta liksom balkongen ovanför, istället har det byggts balkonger ovanpå flyglarna. Konsum-bokstäverna på väggen har ersatts med nya skyltar på flyglarna. Här syns också bensinpumpen som är av märket Shell vilket är lite märkligt eftersom Konsum började samarbetet med IC 1934. Längst till höger skymtar en busshållplats.

Riksdagsledamot Leif Nysmed (s) informerar kursdeltagare om hur arbetet i Riksdag fungerar.

Sommaren lider mot sitt obönhörliga slut, det är åtminstone så det känns när vi gått in i september. Men jag slänger in en brasklapp – den meteorologiska sommaren infaller när det varit mer än 10 grader sex dagar i följd, i Sverige inträffade det redan 6 april (förvisso i de södra delarna av landet) och det är nytt rekord. Nu visade det sig också bli rekord i andra änden av året, eller åtminstone i början av september när det här skrivs. Bra eller dåligt? Lite både och möjligen! Det räcker med att tiden ibland är ur led, men vi vill helst inte ha ett antiklimax-klimat. Och oavsett...semesterdagarna blir inte särskilt många fler än 25.

Strax innan semesterperioden började klarade vi av att avsluta ännu en Facklig grundutbildning.

I vanlig ordning, åtminstone de senare åren, har vi betat av två dagar på expeditionen, sedan har vi gjort en avslutande dag med ett studiebesök i Stockholm, antingen på LO-borgen eller på riksdagen. Sedan har vi också plussat på med besök på Pappers förbundskontor, A-kassan och tidningen Dagens Arbete, men det har sett lite olika ut.

FGU-klassen den här gången blev något begränsad till antalet deltagare då flera som blev inbjudna och var intresserade, av olika skäl var tvungna att hoppa av, vilket i och för sig ger en bra grund för nästa omgång FGU. Dessutom

blev det så att en deltagare som faktiskt tagit sig igenom de två första dagarna av kursen fick förhinder dag tre. Till slut var vi ändå fyra personer som åkte in till Stockholm.

Den här gången hade klassen bestämt att vi skulle besöka riksdagen. Efter en del bussåkande och promenerande hit och dit på stan kom vi fram till riksdagen där vår gamla bekanta Leif Nysmed tog emot. Han visade runt i riksdagshuset och berättade vad de olika lokalerna används till idag respektive tidigare. Samtidigt ställde vi frågor, ibland om det, ibland om något annat och även om dagspolitiken. Leif svarade tålmodigt och utförligt och tycker att det är kul att vi kommer dit – liksom vi gör! Efter besöket på riksdagen gick vidare på stan, lite mindre hit och dit eftersom vi nu var hungriga och så fort som möjligt ville ta oss till restaurangen där vi bokade bord.

Efter lunchen vek vi bara in runt hörnet på Olof Palmes gata där Pappers förbundskontor ligger – för det var ju precis dit vi ville! Här tar Lasse Wählstedt och Anna Nilsson, Förhandlingsombudsman resp. Sekreterare mot oss, i övrigt var det ganska tomt på kontoret denna fantastiska dag i slutet av maj. Så fantastisk så att vi faktiskt satte oss ute på takterrassen med en varsin traditionsenlig glass. Så är det när avd 68:s FGU kommer till förbundet – då van- kas glass! Men det blev nu inte enbart glassigt med sol-

brillorna på utan det blev ett långt och bra samtal också.

Sedan var det dags avsluta både dagen och kursen för att ta sig hem.

Tidigare under våren gjorde avdelningen en mindre studiedrive, inte riktigt i stil med gamla tiders studieuppsökeri men åtminstone en muntlig information om förbundets studieutbud under hösten. Detta gav ett riktigt skapligt resultat med 10 st intresseanmälningar samt önskemål och ideér om andra utbildningar.

Störst intresse var det för det dock för Arbetsmiljökurs 1 – skyddsombudsrollen och Ungdomskurs där fem respektive tre personer var intresserade.

Det lite trubbiga i hanteringen av förbundets utbildningar är att studieorganisatören inte kan göra intresseanmälningarna till utbildningarna – det måste medlemmen själv göra...vilket kan vara lätt att glömma bort i synnerhet om en sommar och andra aktiviteter kommer emellan. Jag är dock säker på att förbundet har sett fördelarna med detta.

Nu löste vi det här med att studieorganisatören fick vara lite extra studieorganiserad! En ”gör-så-här-instruktion” totades ihop och mailades ut till de som skulle anmäla sig någon tid innan sista anmälningdag. Det verkar ha fungerat bra.

Några kontaktombud var nu lite extra om och kring sig och funderade över sannolikheten att alla fem skulle komma med på Arbetsmiljökursen och avstod från att anmäla sig, men skjutsade istället fram de två som var mest nyvalda. En av dessa blev antagen medan den andra för närvarande står på reservplats.

Till Ungdomskursen i slutet av september blev dessbättre alla tre anmälda också antagna.

Avdelningen har ett stort utbildningsbehov, av tex nya skyddsombud och dessutom av dem som behöver repetera. Om vi får med ett SO vid vare kurstillfälle x 2 ggr/år tar det många år att komma igenom. Vi har därför funderat över möjligheten att flytta berget till Mohammed, dvs ha utbildningen på plats i Hallstavik för att kunna beta av flera medlemmar på en gång. Nackdelen med berg är att de kan vara lite svårflyttade. Det visste redan Alfred Nobel på sin tid och uppfann en bra metod. Vi får se om vi kan vara lika kreativa utan att orsaka stora krevader!

Anders Lidén

Studieorganisatör

■ MEDLEMSDIKT **ERIK ASTEVING**

GLADOR GLÄDER...

Glador gläder

Hela Din livssyn.

Och Dina sånger

Och Dina dikter

Färgas därav.

Ja, och Du lyfts upp

Av denna fåglafröjd.

Och Du flyger

För en liten stund.

Med uppåtvindarna

Och mjuklandar sedan

Härnere på Tellus på nytt.

Håkan Svärdman

Pensionslunch åt folket!

Om cirka 2 000 dagar har jag rätt att lyfta allmän pension. Då fyller jag 64 år och kan göra ett så kallat förtida uttag av pensionen. Den rekommenderade pensionsåldern, även kallad för riktålder, för min årskull är dock 67 år. Vid uppnådd riktålder kan även garantipension, inkomstpensionstillägg och bostadstillägg utbetalas ifall man skulle ha rätt till det. Den tidigare fasta åldersgränsen för dessa bidrag ersattes förra året av den rörliga riktåldern, som höjs med kommande årskullars stigande medellivslängd.

Min pension består inte bara av allmän pension utan även av två tjänstepensioner och för dessa gäller andra uttagsregler. Den tidigast uttagsåldern på 55 år för dessa pensioner har jag redan passerat och när jag bestämmer mig för att påbörja ett uttag kan jag välja mellan livsvarigt och tidsbegränsat på minst fem år. Både min allmänna pension och mina tjänstepensioner kan jag ta ut helt eller delvis. När jag fyller 64 år kan jag exempelvis välja att endast ta ut 25 procent av min premiepension och fortsätta arbeta heltid. Då kan jag skaffa mig ett pensionärsintyg från Pensionsmyndigheten, som kan ge mig mer i pensionärsrabatter än vad som utbetalas i premiepension.

Jag skulle inte förvånas om du nu har tappat fokus på den här textens alla märkliga begrepp och siffror. Det är en allmänmänsklig reaktion när pension kommer på tal. Ämnet väcker vanligtvis inget större engagemang hos oss förrän det är för sent.

Skulle tro att Duplantis färskas världsrekord på 6,26 meter i stavhopp har varit ett frekventare samtalsämne på

"För att inte bli bränd på pensionen borde varje arbetsplats, i likhet med den årliga brandövningen, arrangera en pensionslunch för personalen."

arbetsplatserna de senaste veckorna än nyheten om att avkastningen på allt tjänstepensionskapital i Sverige under de senaste 20 åren har legat på 6,7 procent per år i genomsnitt. Hade man valt Folksam LO Pension hade avkastningen varit 9,7 procent årligen. Det betyder ofta tusenlappar mer i pension. Om 20 år är det få av oss som kommer att minnas Duplantis rekord från Silesias arena i Polen, men många av oss kommer att få en pensionsutbetalning som i sämsta fall blir en besvikelse.

För att inte bli bränd på pensionen borde varje arbetsplats, i likhet med den årliga brandövningen, arrangera en pensionslunch för personalen. På menyn bör det givetvis stå en förrätt om allmän pension, medan huvudrätten utgörs av tjänstepensionen som avrundas med en dessert med handfasta råd och tips om hur man exempelvis kan placera och ta ut sina pensionspengar. Eller vad som händer ifall man inte har valt återbetalningsskydd. Menyn måste givetvis passa alla så att lunchen inte endast gästas av 55-plusare, utan även av yngre kollegor som har en sportslig chans att på ett avgörande sätt påverka sin framtida tjänstepension med ett aktivt val. Är du passiv i dessa sammanhang kommer du inte sätta ditt pensionbästa.

Håkan Svärdman

Försäkring- och pensionsexpert hos Folksam

Robert Nyberg

ARBETET

SVERIGES LEDANDE ARBETSLIVSMAGASIN

Hej Pappersmedlem!

Viktiga nyheter, vassa åsikter,
allvarliga avslöjanden.
Prenumerera på
Arbetets nyhetsbrev
– din guide till arbetslivet.

Nyhetsbrevet är kostnadsfritt
och kommer i mejlen en gång
i veckan.

arbetet.se/nyhetsbrev

Scanna QR-koden med
din mobilkamera och
gå direkt till
prenumerationssidan.

VENEDIG

Vi har länge tänkt att Venedig är en plats vi måste besöka någon gång. Nu hittade vi flygbiljetter till ett bra pris och det passade bra i tiden. Vi firade min födelsedag i Venedig. Den 16 maj åkte vi ner och stannade till den 19 maj. Vi hyrde ett rum genom Booking.com i en lite lugnare del av Venedig.

Det tar knappt fem timmar att flyga från Arlanda till Venedig. Det var ett kraftigt åskoväder när vi landade men när vi kom fram till vårt rum slutade det regna. Sedan hade vi fint väder hela tiden, med temperaturer som svensk sommar ungefär. Perfekt promenadväder.

Vi hade inga färdiga planer för vad vi skulle göra utan promenerade omkring i staden och gjorde det som föll oss in. Vi gick längs kanalerna och tittade på folklivet, butiker och njöt av den fina miljön. Bland annat besökte vi den berömda Markuskyrkan och Markusplatsen utanför. Kyrkan är fantastisk med guldmålningar i taket, verkligen imponerande. Vi såg också Suckarnas bro som låg i närheten. Vi gick mycket och den första dagen kom jag upp i 27 000 steg!

Alldeles intill vårt boende fanns ett litet mysigt ställe där vi åt frukost varje dag. Vi upptäckte att lokalbefolkningen gick dit och åt så då måste det vara ett bra ställe tänkte vi. Dessutom såg vi att de drack vin till frukost och då gjorde vi det också. Vi åt stora frukostar där med jättegoda mackor, italiensk ost, skinka och annat gott så vi behövde ingen lunch.

Vi åt massor med god mat i Venedig, riktigt god pasta. Däremot var pizzan vi åt inget märkvärdigt, pizza verkade inte vara någon stor grej i Venedig. Vi hittade i alla fall inget bra ställe med pizza.

Lokaltrafiken i Venedig består av vattenbussar som kallas vaporetto. Vi köpte dagskort och tog flera båtturer runt i staden. Vi åkte också ut till två större öar, Murano och Burano. Murano är känt för glaskonst och Burano är känt för sina färggranna byggnader. Och det var verkligen färgglatt i starka kulörer, annorlunda och häftigt.

Den sista dagen hann vi med att promenera lite till på förmiddagen och äta en god lunch. Då såg vi även ett jippo med roddtävling där man verkade kunna tävla med vad som helst så länge den framfördes med rodd. Kul att se.

Venedig är verkligen en häftig plats att uppleva med all historia, gamla vackra byggnader och det annorlunda med att man åker båt istället för bil i staden.

Jukka Pesonen

Guldmålningar i alla tak i Markuskyrkan. Imponerande!

Markuskyrkan med Markusplatsen

Kväll i Venedig nära vårt boende.

Kan det bli mer italienskt?

En gata i Burano som är känt för sina färgglada hus.

Ponte dei Sospiri, Suckarnas bro. En gångbro från domstolen i Dogepalatset till fängelset Blykamrarna.

I en stad där gatorna består av vatten kommer man naturligtvis till akutintaget på sjukhuset också via sjövägen.

Fakta om Venedig

Land: Italien

Region: Veneto

Area: 415,89 km²

Folkmängd: 260 500

Ingår i Unescos världsarvslista.

Venedig är känt för sin labyrint av kanaler och sin fantastiska renässans- och gotiska arkitektur.

En av Venedigs många vackra kanaler

NR 2 KRYSSLÖSNING

B	I	L	T	U	R
---	---	---	---	---	---

Vinnare av kryss nr 2 är:

1: pris Petra Pilz Humell

2: pris Erik Asteving

MATLAGNING

Räk- och fiskgryta Moqueca de Camarão (Brasilien) - 4 portioner

Ingredienser:

- 600 g fiskfilé t ex lax och gös
- 1/2 dl färskpressad limejuice
- 1/2 tsk salt
- 2 stora gula lökar
- 1 stor vitlöksklyfta
- 2 gröna chilifrukter (valfri styrka)
- 2 msk olivolja
- 1 paket krossade tomater (à 500 g)
- 2 msk konc fiskfond
- 1/2 dl finhackad persilja
- 1/2 dl finhackad koriander
- 1 burk kokosmjölk (à 400g)
- 2 dl vatten
- 150 g skalade räkor
- 4 salladslökar

Gör så här

- Skär fisken i 2-3 cm stora tärningar. Blanda med limejuice och salt.
- Skala och skiva lök och vitlök tunt. Kärna ur och finhacka chilifrukten.
- Fräs lök, vitlök och chilli på svag värme i olivolja. Tillsätt krossade tomater, fiskond, persilja och koriander. Låt sjuda i ca 10 minuter.
- Häll i kokosmjölk och vatten. Låt koka upp. Sänk värmen, lägg i fisken och sjud i 6-7 minuter. Vänd ner räkorna och låt dem bli varma.
- Strimla och strö över salladslöken. Smaka ev av med salt och peppar.
- Servera grytan med kokt ris och het chilisås.

GISSA VAD DET ÄR OCH VINN EN TRISSLOTT

Bild nr. 1

Bild nr. 2

Bild nr. 3

Rätt svar skickas till avd68@pappers.se

Om flera inkomna svar är rätt lottar vi en vinnare.

KRYSSET

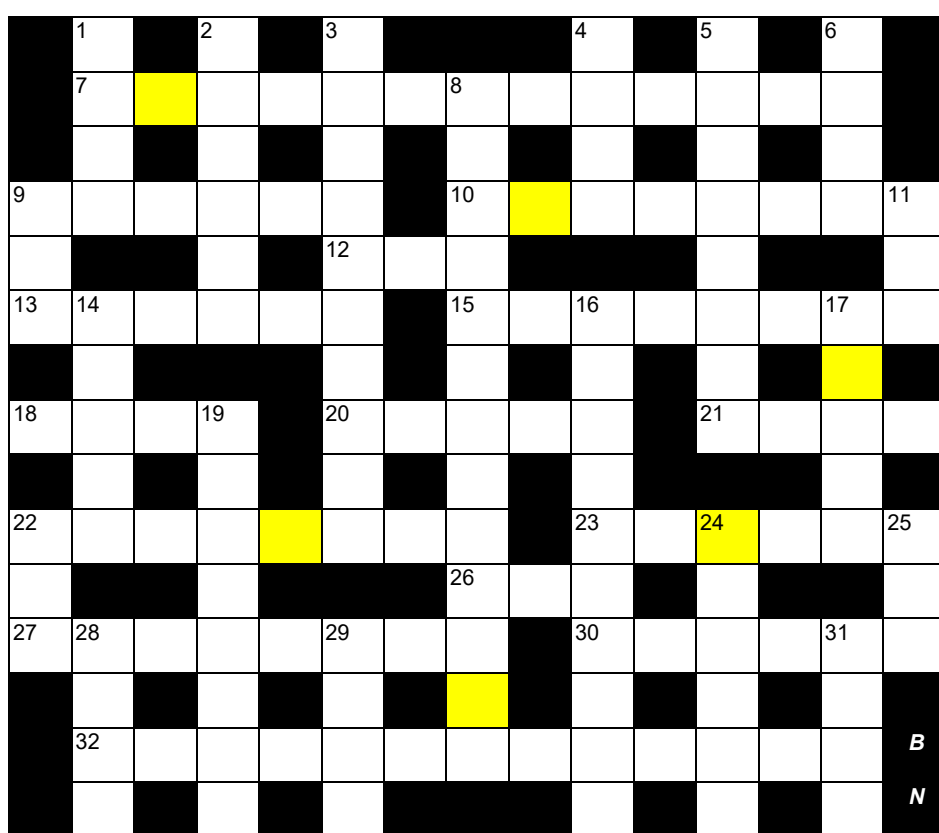
Dags för ett nytt kryss. Du behöver inte lämna in hela krysset när du löst det. De bokstäver som hamnat i de tonade rutorna bildar ett "lösenord".

Lämna in detta lösenord tillsammans med ditt anst-nr, namn och avd. så deltar du i dragningen.

Du kan även maila lösenordet till oss :

avd68@pappers.se

Krysset skapad av Börje Nordström

Bland de inlämnade rätta svaren kommer vi lotta ut:

1: pris 2 st trisslotter

2: pris 1 st trisslott

Lodrätt

1. Alltjämt
2. Amerikansk svart sångerska
3. Tätort i Uppland
4. Tunga
5. Del av blommor
6. Känd "Troll-konstnär"
8. Vågspel
9. Tjeckisk teolog
11. Knipa
14. Resistent
16. Stad i södra Danmark
17. Sörmländsk ö
19. Kan Norges kust kallas
22. Förnegyptisk "själ"
24. Den Australiska vildhunden
25. Är avigans motsats
28. Kallas fotbollslag ibland
29. Åtskils
31. Ernst, gymnastikinstruktör från Estland

Vågrätt

7. Holland ibland	21. Ryskt parlament
9. Gemål	22. Latbruksvetenskap
10. Rikard Lejonhjärtas mor	23. Gevärspipa
12. Någon ibland	26. Sväng
13. Vattenbryn	27. Tjeckoslovariens bödel
15. Väster om Tjeckien	30. Finns i enarmad variant
18. Bädd	32. Kan litet parti spela
20. Friherre	

EN FÖRMÅNLIG ERBJUDANDE TILL DIG SOM ÄR MED I PAPPERS!

Nyhet - hemlarmspaket från Sector Alarm för 0 kr

Planerar du att resa bort under sommaren? Med ett hemlarm uppkopplat till en bemannad larmcentral är hjälpen alltid nära, vilket kan vara skönt att veta när du ska njuta av en efterlängtd semester.

Sector Alarm är en ny samarbetspartner till LO Mervärde och har ett unikt medlems erbjudande till dig - ett stort hemlarmspaket för 0 kr (värde 8 910 kr) och dessutom 60 kr rabatt på abonnemangsavgiften.* Då får du ett bra skydd mot brand, inbrott och vattenskador. Erbjudandet gäller till 2024-12-31. Läs mer och ta del av erbjudandet via LOMervärde.se

*Erbjudandet gäller endast nya kunder och kan ej kombineras med andra erbjudanden. Abonnement tillkommer.

**MER OM ERBJUDANDET KAN DU LÄSA PÅ
WWW.LOMERVARDE.SE/PAPPERS/**

REDIGERARE:

Aleksandar Srndovic

ANSVARIG UTGIVARE:

Pappers avd 68

NÄSTA NR:

December 2024

REDAKTIONEN:

Aleksandar Srndovic

Anders Lidén

Carita Holmberg

Emma Sjögren

Roger Berglund

KONTAKT:

Pappers avd 68

Hallsta Pappersbruk

763 81 Hallstavik

0175 26 390

www.avd68.com

